

Zavod za javno zdravstvo Istarske Županije
Služba za prevenciju, izvanbolničko liječenje bolesti ovisnosti i
zaštitu mentalnog zdravlja

Konzumacija droga u Istarskoj županiji

Helena Mitrović, prof. psiholog
voditeljica Službe

PROGRAMI KOJI SE PROVODE U SLUŽBI

- ▶ Savjetovanje usmjereno zaštiti mentalnog zdravlja djece, adolescenata i odraslih
- ▶ Psihosocijalni tretman konzumenata i ovisnika o drogama
- ▶ Program smanjenja štete (metadonski i buprenorfinski program)
- ▶ Zaštitni preventivni programi (hepatitis, AIDS i sifilis)
- ▶ Programi resocijalizacije ovisnika
- ▶ Preventivni i edukacijski programi u odgojno obrazovnim ustanovama
- ▶ Provođenje istraživanja

Programi se provode kroz individualno, obiteljsko, partnersko i grupno savjetovanje i psihoterapiju, te medikamentoznu terapiju.

STRUČNI TIM SLUŽBE

- ▶ 3 psihijatra
- ▶ 1 liječnica obiteljske medicine
- ▶ 3 psihologa
- ▶ 1 sociolog
- ▶ 3 medicinske sestre/tehničara

KORISNICI SLUŽBE

- ▶ Od početka rada Službe (1996. godina) do kraja 2018. registrirano je ukupno 4637 korisnika, od toga 1654 opijatska ovisnika.
- ▶ U 2018. godini radilo se sa 1846 osoba od toga:
 - 605 osoba je došlo zbog problema zlouporabe droga
 - 668 osoba je došlo zbog problema mentalnog zdravlja
 - 573 roditelja i članova obitelji (137 ovisnost i 436 MZ)
- ▶ Ako ukupnom broju liječenih pridodamo osobe koje su pomoć zatražile u Centru u Poreču i ambulanti u Rovinju sveukupno se u Istri zbog problema s drogama liječilo **737** osoba, a ukupni broj liječenih zbog ovisnosti o opijatima iznosi **646**

Osobe liječene zbog zlorabe psihoaktivnih droga i stope na 100.000 stanovnika u dobi od 15-64 godine u 2017. godini.

Županija	Liječene osobe ukupno					Prvi put liječeni			
	Broj	Broj stanovnika	Stopa na 100.000*	Od toga opijati	stopa na 100.000*	Svi tipovi ovisnosti	Udio od liječenih osoba u županiji (%)	Od toga opijatni tip	Udio od prvi put liječenih u županiji (%)
Grad Zagreb	1.970	537.188	366,7	1.404	261,4	331	16,8	35	10,6
Zagrebačka	305	215.411	141,6	215	99,8	55	18,0	6	10,9
Krapinsko-zagorska	59	89.545	65,9	29	32,4	14	23,7	1	7,1
Sisačko-moslavačka	76	113.750	66,8	37	32,5	16	21,1	0	0
Karlovačka	117	84.359	138,7	55	65,2	29	24,8	5	17,2
Varaždinska	220	119.212	184,5	177	148,5	28	12,7	3	10,7
Koprivničko-križevačka	63	76.937	81,9	34	44,2	23	36,5	3	13,0
Bjelovar.-bilogorska	18	79.310	22,7	6	7,6	8	44,4	2	25,0
Primorsko-goranska	696	203.224	342,5	663	326,2	48	6,9	28	58,3
Ličko-senjska	10	31.428	31,8	7	22,3	4	40,0	2	50,0
Virovitičko-podravska	18	56.797	31,7	8	14,1	11	61,1	2	18,2
Požeško-slavonska	48	50.892	94,3	41	80,6	8	16,7	2	25,0
Brodsko-posavska	110	103.668	106,1	99	95,5	10	9,1	3	30,0
Zadarska	554	111.652	496,2	542	485,4	29	5,2	19	65,5
Osječko-baranjska	355	206.692	171,8	239	115,6	85	23,9	12	14,1
Šibensko-kninska	315	70.048	449,7	302	431,1	16	5,1	8	50,0
Vukovarsko-srijemska	159	118.382	134,3	145	122,5	13	8,2	7	53,8
Splitsko-dalmatinska	1.012	304.915	331,9	867	284,3	128	12,6	39	30,5
Istarska	708	142.780	495,9	618	432,8	55	7,8	11	20,0
Dubrovačko-neretvanska	199	80.804	246,3	173	214,1	18	9,0	6	33,3
Medimurska	125	76.834	162,7	94	122,3	20	16,0	3	15,0
Ukupno Hrvatska	7.137	2.873.828	248,3	5.755	200,3	949	13,3	197	20,8
Druge države	20			18		9		7	
UKUPNO	7.157			5.773		958	13,4	204	21,3

*Stope na 100.000 stanovnika dobi od 15 do 64 godina (Popis stanovništva 2011. DZS)
Izvor podataka: HZJZ, Registar osoba liječenih zbog zlorabe psihoaktivnih droga

Godina	Broj svih liječenih osoba	Opijatni tip ovisnosti		Ostale droge (neopijatne)	
		Broj	%	Broj	%
2000.	3.899	2.520	64,6	1.379	35,4
2001.	5.320	3.067	57,7	2.253	42,3
2002.	5.811	4.061	69,9	1.750	30,1
2003.	5.678	4.087	72,0	1.591	28,0
2004.	5.768	4.163	72,2	1.605	27,8
2005.	6.668	4.867	73,0	1.801	27,0
2006.	7.427	5.611	75,5	1.816	24,5
2007.	7.464	5.703	76,4	1.761	23,6
2008.	7.506	5.832	77,7	1.674	22,3
2009.	7.733	6.251	80,8	1.482	19,2
2010.	7.550	6.175	81,8	1.375	18,2
2011.	7.665	6.198	80,9	1.467	19,1
2012.	7.855	6.357	80,9	1.498	19,1
2013.	7.857	6.315	80,4	1.542	19,6
2014.	7.812	6.241	79,9	1.571	20,1
2015.	7.533	6.123	81,3	1.411	18,7
2016.	7.106	5.953	83,8	1.153	16,2
2017.	7.157	5.773	80,7	1.384	19,3

Izvor podataka: HZJZ, Registar osoba liječenih zbog zlouporabe psihoaktivnih droga

Broj svih liječenih osoba ukupno, broj liječenih zbog zlouporabe opijata od 2000. do 2017. godine.

Osobe umrle tijekom 2017. godine

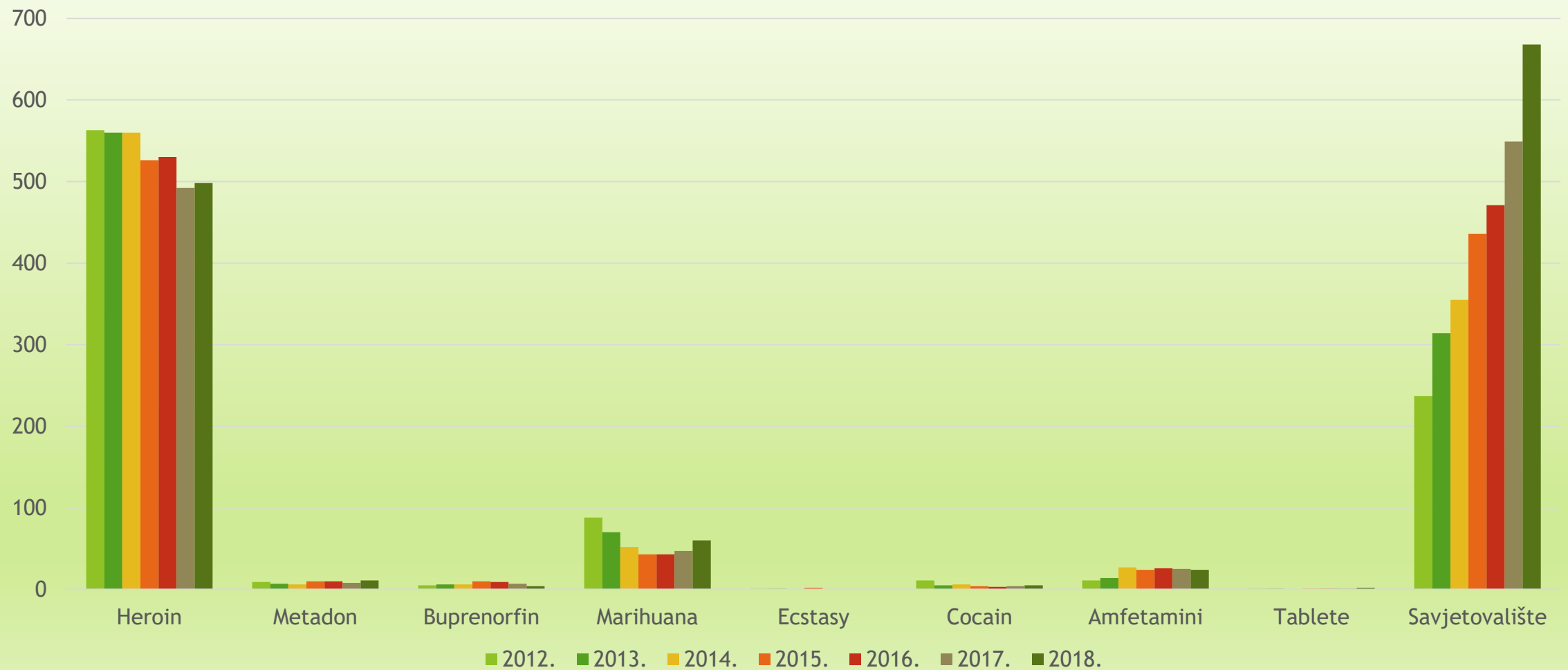
Županija	Broj umrlih M	Broj umrlih Ž	Ukupno umrlih	%
→ Grad Zagreb	38	10	48	28,4
Zagrebačka	7	2	9	5,3
Krapinsko-zagorska	1	1	2	1,2
Sisačko-moslavačka	3	1	4	2,4
Karlovačka	4	0	4	2,4
Varaždinska	4	1	5	3,0
→ Primorsko-goranska	9	2	11	6,5
Ličko-senjska	0	1	1	0,6
Virovitičko-podravska	2	1	3	1,8
Požeško-slavonska	2	0	2	1,2
Brodsko-posavska	4	0	4	2,4
→ Zadarska	11	3	14	8,3
Osječko-baranjska	7	1	8	4,7
→ Šibensko-kninska	5	0	5	3,0
Vukovarsko-srijemska	9	0	9	5,3
→ Splitsko-dalmatinska	22	3	25	14,8
→ Istarska	6	1	7	4,1
Međimurska	3	1	4	2,4
Dubrovačko-neretvanska	4	0	4	2,4
Ukupno Hrvatska	141	28	169	100,0

Izvor podataka: HZJZ, Registar osoba liječenih zbog zlouporabe psihoaktivnih droga

BROJ KORISNIKA SLUŽBE U POSLJEDNJIH 6 GODINA PREMA VRSTI DROGA I U SAVJETOVALIŠTU

Vrsta droge	Godina						
	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Sve droge	689	664	657	620	622	584	605
Heroin	563	560	560	526	530	492	498
Metadon	9	7	6	10	10	8	11
Buprenorfin	5	6	6	10	9	7	4
Marihuana	88	70	52	43	43	47	60
Ecstasy	1	1	0	2	0	0	0
Cocain	11	5	6	4	3	4	5
Amfetamini	11	14	27	24	26	25	24
Tablete	1	1	0	1	1	1	2
Savjetovališta	237	314	355	436	471	549	668

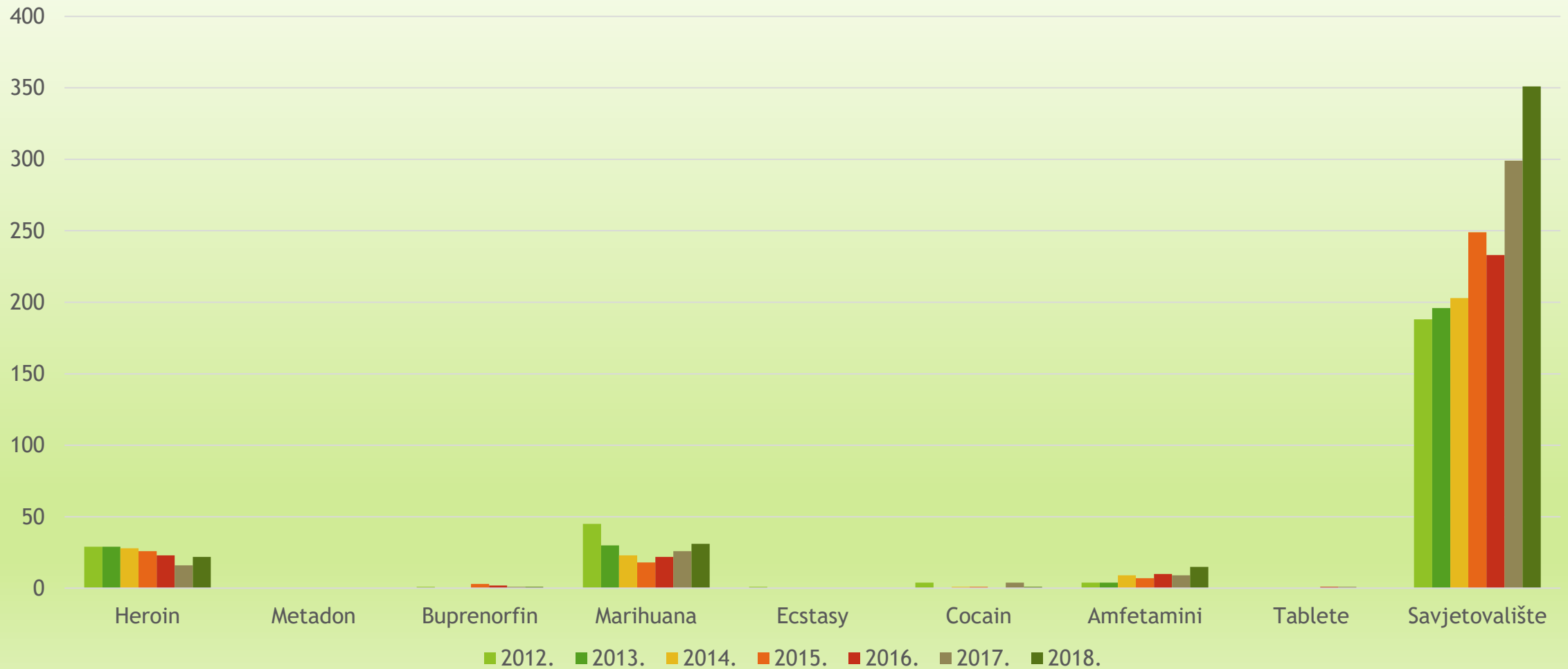
BROJ KORISNIKA SLUŽBE U POSLJEDNJIH 6 GODINA PREMA VRSTI DROGA I U SAVJETOVALIŠTU - GRAFIČKI PRIKAZ

BROJ NOVOEVIDENTIRANIH KORISNIKA U POSLJEDNJIH 6 GODINA

Vrsta droge	Godina						
	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Heroin	29	29	28	26	23	16	22
Metadon	0	0	0	0	0	0	0
Buprenorfin	1	0	0	3	2	1	1
Marihuana	45	30	23	18	22	26	31
Ecstasy	1	0	0	0	0	0	0
Cocain	4	0	1	1	0	4	1
Amfetamini	4	4	9	7	10	9	15
Tablete	0	0	0	0	1	1	0
Savjetovalište	188	196	203	249	233	299	351

BROJ NOVOEVIDENTIRANIH KORISNIKA U POSLJEDNJIH 6 GODINA - GRAFIČKI PRIKAZ

TKO UPUĆUJE KONZUMENTE?

Uputio	Osobno	Obitelj	CZSS	Liječnik	Sud/Policija	Drugo
THC	12	9	2	1	8	15
stimulansi	12	5	0	0	3	5

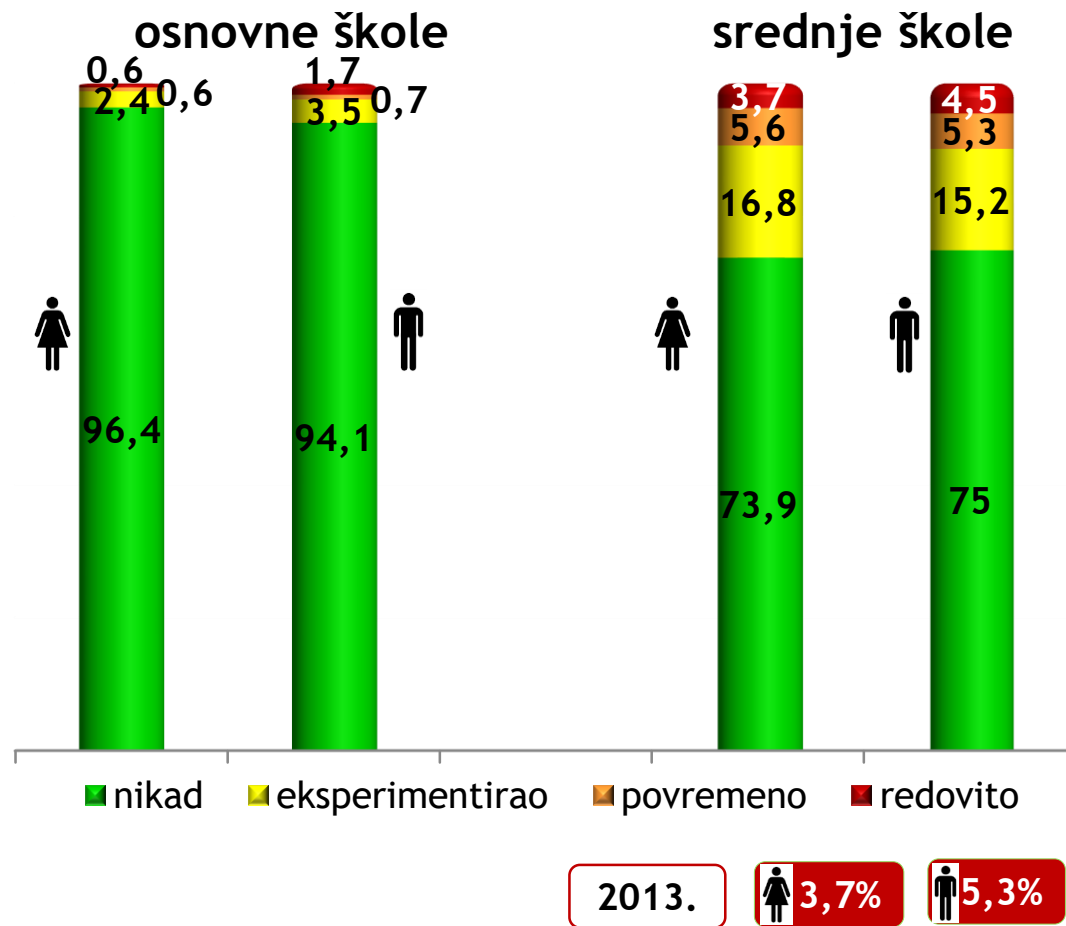
* Prikazani podaci odnose se na 2017. godinu

ŠTO NAM GOVORE ISTRAŽIVANJA?

Godina	2012.		2015.	
Dob	15-34	15-64	15-34	15-64
Životna prevalencija	25,3	15,6	31,6	19,4
U posljednjih godinu dana	10,5	5,0	16,0	7,9
U posljednjih mjesec dana	6,1	2,9	10,2	5,0

Uporaba marihuane (Uporaba sredstava ovisnosti u hrvatskom društvu - Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, 2012/2015)

ŠTO NAM GOVORE ISTRAŽIVANJA?

Uporaba marihuane (Analiza rizičnih ponašanja i konzumacija opojnih sredstava kod učenika osnovnih i srednjih škola u Istarskoj županiji – Zavod za javno zdravstvo Istarske županije, 2013/2018)

ŠTO NAM GOVORE ISTRAŽIVANJA?

OSNOVNE ŠKOLE		nikad	probao	povremeno	redovito
	ženski	98,8%	,9%		,3%
	muški	97,9%	,7%	,3%	1,0%
SREDNJE ŠKOLE					
SREDNJE ŠKOLE		nikad	probao	povremeno	redovito
trogodišnja strukovna	ženski	95,9%	2,0%	2,0%	
	muški	95,3%	3,9%		,8%
četverogodišnja strukovna	ženski	95,6%	3,4%	,3%	,6%
	muški	95,8%	2,6%	1,0%	,6%
gimnazija	ženski	96,7%	1,8%		1,5%
	muški	96,7%	3,3%		

Uporaba amfetamina (Analiza rizičnih ponašanja i konzumacija opojnih sredstava kod učenika osnovnih i srednjih škola u Istarskoj županiji – Zavod za javno zdravstvo Istarske županije, 2018)

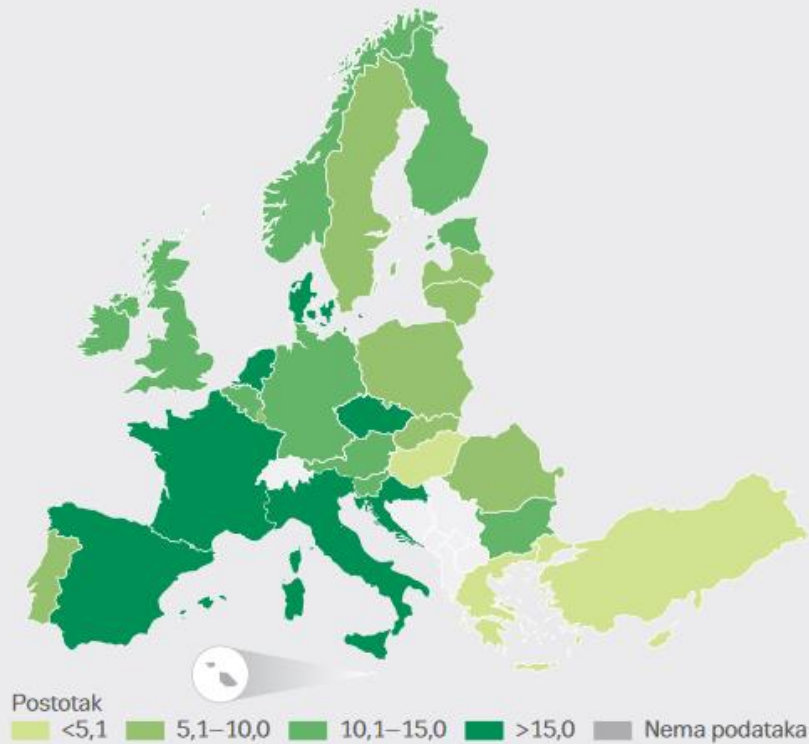
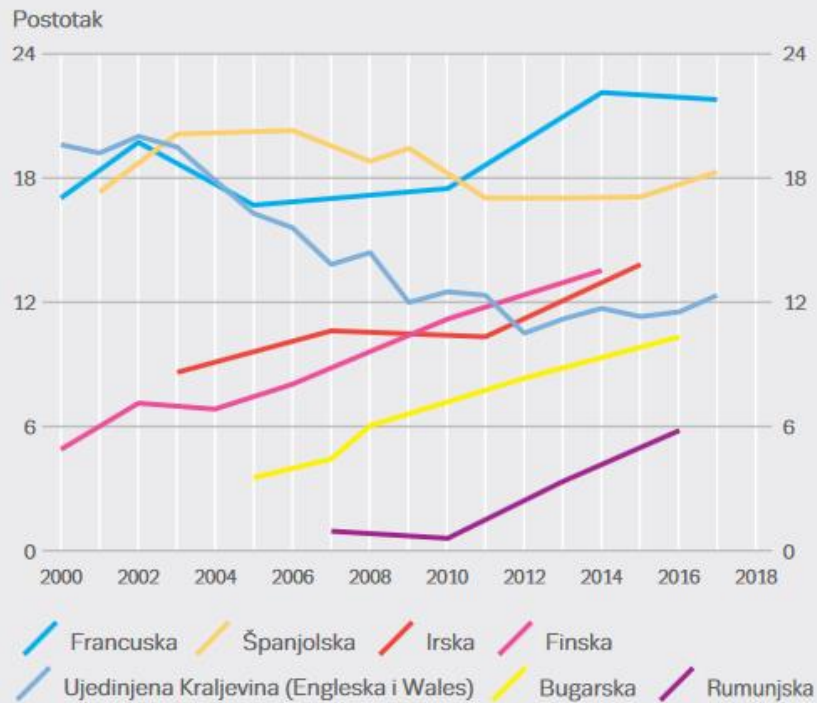
ŠTO NAM GOVORE ISTRAŽIVANJA?

OSNOVNE ŠKOLE		nikad	probao	povremeno	redovito
	ženski	99,1%	,6%		,3%
	muški	98,3%	,7%		1,0%
SREDNJE ŠKOLE		nikad	probao	povremeno	redovito
trogodišnja strukovna	ženski	95,9%	2,0%	2,0%	
	muški	94,6%	3,9%		1,6%
četverogodišnja strukovna	ženski	96,6%	2,2%	,9%	,3%
	muški	96,5%	2,9%		,6%
gimnazija	ženski	98,2%	,4%		1,5%
	muški	97,5%	2,5%		

Uporaba sintetskih kanabinoida (Analiza rizičnih ponašanja i konzumacija opojnih sredstava kod učenika osnovnih i srednjih škola u Istarskoj županiji – Zavod za javno zdravstvo Istarske županije, 2018)

HRVATSKA U ODNOSU NA EUROPU

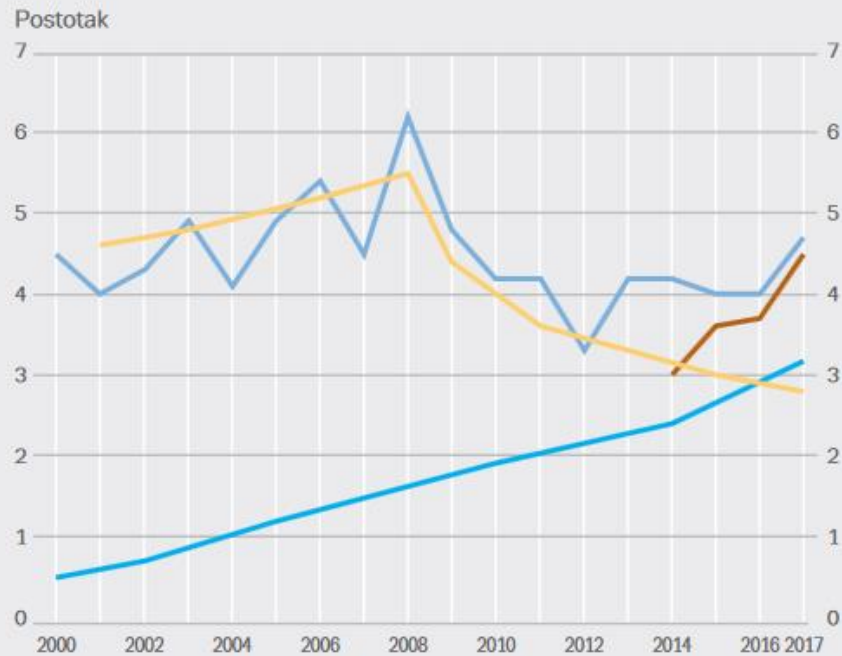
Prevalencija uporabe kanabisa među mladim odraslim osobama (15 – 34 godine) tijekom prethodne godine: odabrani trendovi i najnoviji podatci

Napomena: dobne skupine osim skupine od 15 do 34 godine zabilježene su u Danskoj, Ujedinjenoj Kraljevini i Norveškoj (16 – 34), Švedskoj (17 – 34), Njemačkoj, Francuskoj, Grčkoj i Mađarskoj (18 – 34).

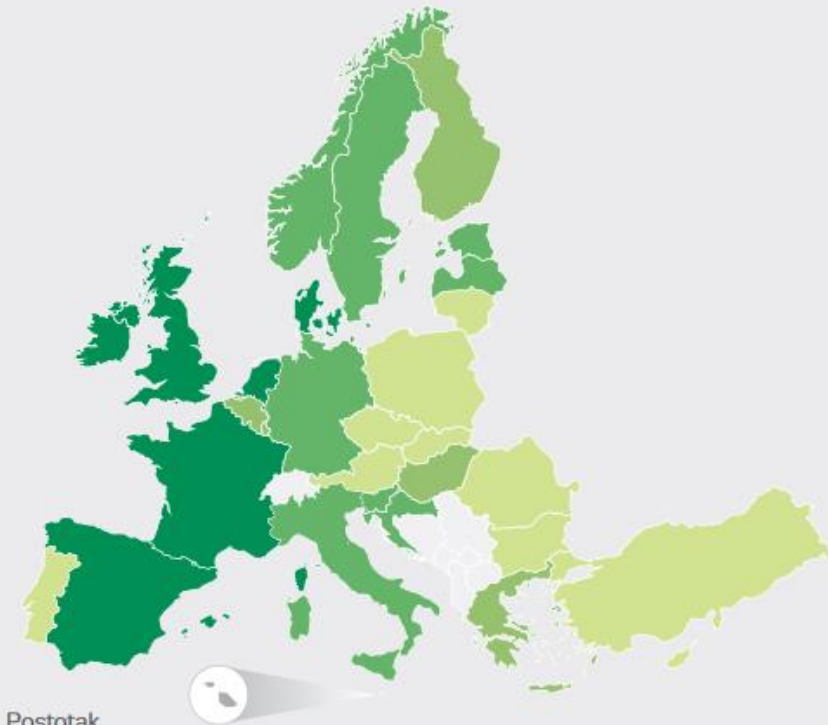
HRVATSKA U ODNOSU NA EUROPU

Prevalencija uporabe kokaina među mlađim odraslim osobama (15 – 34 godine) tijekom prethodne godine: odabrani trendovi i najnoviji podatci

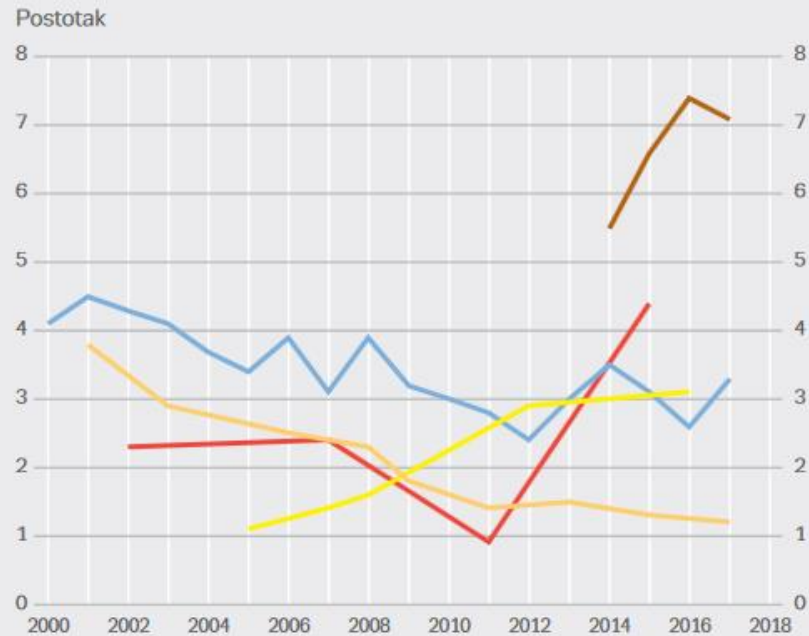
Ujedinjena Kraljevina (Engleska i Wales) Nizozemska
Francuska Španjolska

Napomena: dobne skupine osim skupine od 15 do 34 godine zabilježene su u Danskoj, Ujedinjenoj Kraljevini i Norveškoj (16 – 34), Švedskoj (17 – 34), Njemačkoj, Francuskoj, Grčkoj i Madarskoj (18 – 34).

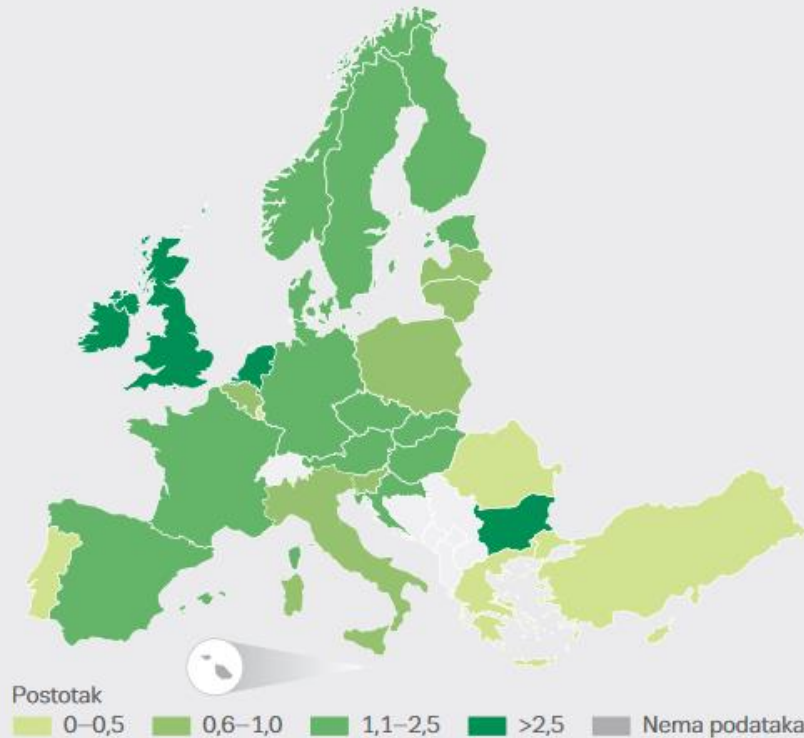

HRVATSKA U ODNOSU NA EUROPU

Prevalencija uporabe MDMA-a među mladim odraslim osobama (15 – 34 godine) tijekom prethodne godine: odabrani trendovi i najnoviji podatci

— Nizozemska — Irska — Ujedinjena Kraljevina (Engleska i Wales)
— Bugarska — Španjolska

Napomena: dobne skupine osim skupine od 15 do 34 godine zabilježene su u Danskoj, Ujedinjenoj Kraljevini i Norveškoj (16 – 34), Švedskoj (17 – 34), Njemačkoj, Francuskoj, Grčkoj i Mađarskoj (18 – 34).

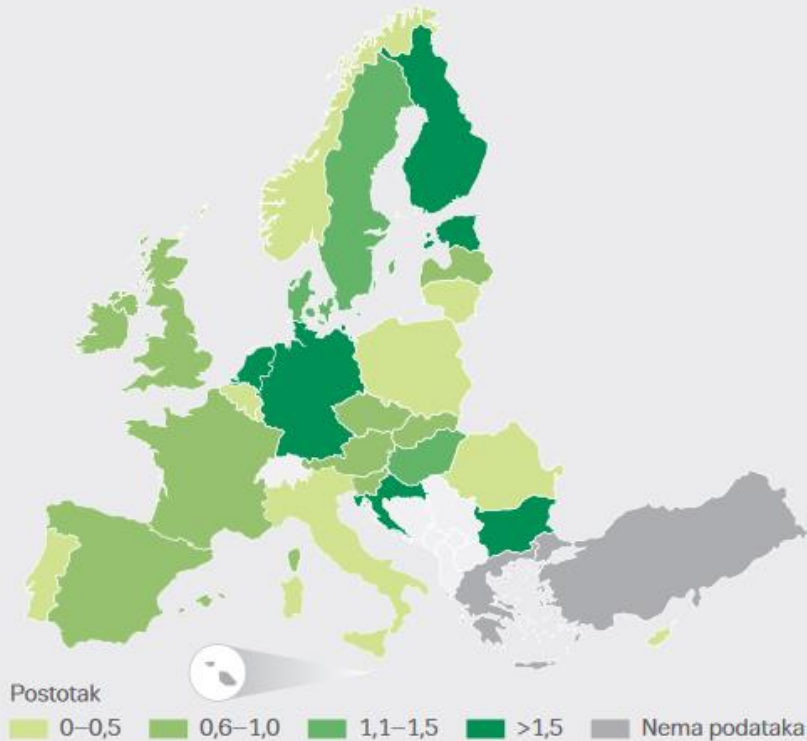
HRVATSKA U ODNOSU NA EUROPU

Prevalencija uporabe amfetamina među mladim odraslim osobama (15 – 34 godine) tijekom prethodne godine: odabrani trendovi i najnoviji podatci

Postotak

— Nizozemska — Danska — Ujedinjena Kraljevina (Engleska i Wales)
— Španjolska

Napomena: dobne skupine osim skupine od 15 do 34 godine zabilježene su u Danskoj, Ujedinjenoj Kraljevini i Norveškoj (16 – 34), Švedskoj (17 – 34), Njemačkoj, Francuskoj, Grčkoj i Mađarskoj (18 – 34).

ŠTO STOJI U POZADINI?

- ▶ Promjena zakona (prelazak posjedovanja u prekršajnu sferu)
- ▶ Liberalniji stav o konzumaciji marihuane i stimulansa
- ▶ Izjave poput „marihuana je prirodna”, „marihuana je lijek”
- ▶ Ne izazivaju fizičku ovisnost
- ▶ Izazivaju ugodu i olakšanje za konzumenta
- ▶ Toleriranje od strane roditelja
- ▶ Jedan dio mladih odraslih osoba koje dolaze zbog problema mentalnog zdravlja konzumira marihuanu redovito, to ne žele mijenjati, to im je „stil života”
- ▶ Konzumenti nerado sami dolaze u tretman jer ne osjećaju da imaju problem
- ▶ **Mentalno zdravlje djece i mladih**

MENTALNO ZDRAVLJE DJECE I MLADIH

Vrsta problema	Dob			Ukupno	
	5 - 9	10 - 14	15 - 19	Broj	%
Emocionalni poremećaji u djetinjstvu	39	96	0	135	44,7
Poremećaji učenja i prilagodbe na školu	4	10	0	14	4,6
Razvojni poremećaj	5	8	1	14	4,6
Emocionalni poremećaji u adolescenciji i adolescentska kriza	0	1	76	77	25,5
Poremećaji u ponašanju	0	17	12	29	9,7
Hiperaktivnost	2	10	3	15	5
Kocka	0	1	0	1	0,3
Poremećaj hranjenja	1	2	6	9	3
Savjetovanje	1	4	3	8	2,6
Ukupno	52	149	101	302	100

Problemi zbog kojih u savjetovalište za mentalno zdravlje ZZJZIŽ dolaze djeca i adolescenti (Zavod za javno zdravstvo Istarske županije, 2018)

NOVI IZAZOVI

Sintetski kanabinoidi, novi stimulansi, opijati i halucinogeni

- ▶ Djeluju slično kao i poznate droge
- ▶ Potentniji, adiktivni potencijal nepoznat, velika opasnost od predoziranja
- ▶ Mogu se kupiti u smart shopu kao „osvježivači prostora”, „soli za kupanje” ili preko interneta kao „kemikalije za istraživanja”
- ▶ Niska cijena
- ▶ Nemogućnost dokazivanja konzumacije testovima urina

ZAŠTO JE VAŽNO UKLJUČITI MLADE U TRETMAN?

- ▶ Uglavnom sami nisu motivirani da se jave na liječenje (jer smatraju da nemaju značajnijih negativnih posljedica od marihuane i da mogu jednako funkcionirati)
- ▶ Smatraju da "svi to rade"
- ▶ Smatraju da to nije štetno „jer je prirodno”.
- ▶ Roditelji imaju blagi stav i tolerantni su prema marihuani
- ▶ Ogroman broj naših heroinskih ovisnika je započelo s marihuanom
- ▶ Nije lako prestati - potrebna je podrška stručnjaka i obitelji
- ▶ Kontrola urina važan faktor - manipulacija
- ▶ Zbog pada motivacije i problema s pamćenjem i koncentracijom padaju razrede i odustaju od škole
- ▶ "okidač" za ozbiljne psihičke bolesti (psihoza, BAP, SCH)

Preventivni programi

- ▶ Tribine na temu ovisnosti za učenike - preispituju svoje stavove o drogama, uče činjenice o štetnom utjecaju droga
- ▶ Kazališne predstave preventivnog karaktera
- ▶ Predavanja za roditelje - odgoj, promjene u adolescenciji, znakovi konzumacije droga
- ▶ Trijažno psihologijsko testiranje učenika 5. razreda - „Beckov inventar za mlade“, mjeri samopoimanje, anksioznost, depresivnost, ljutnju i ometajuće ponašanje - ispitano 289 učenika tijekom 2018. g.
- ▶ Javne preventivne aktivnosti - obilježavanje značajnih datuma
- ▶ Predavanja za stručnjake na različite teme s područja mentalnog zdravlja i ovisnosti

Preventivni programi

Tijekom 2018. godine obuhvaćeno:

- ▶ više od 600 djece
- ▶ 226 roditelja
- ▶ 300 stručnjaka

Preventivni programi

- ▶ Korištenje rezultata istraživanja rizičnih ponašanja učenika osnovnih škola za učinkovitije planiranje školskih preventivnih programa
- ▶ U istraživanje su se uključile sve osnovne i srednje škole u Istarskoj županiji
- ▶ Cilj - osnovne škole u Istarskoj županiji dobit će nove preventivne programe utemeljene na znanstvenom pristupu i potrebama svake škole. U 2014. - 19 srednjih škola u IŽ kreiralo je svoje preventivne programe

Preventivni programi

- ▶ Kampanja Bježi / Via - brojne javne preventivne aktivnosti, sportske manifestacije kao što je to „Zimska atletska liga”, „Plivaj kroz život”, „Brze noge protiv droge”, „Baci drogu u koš” te natječaji „piši, od droge briši” i „Igraj glavom”
- ▶ Udruga UZPIRO i Institut - resocijalizacija ovisnika

Prijedlozi

- ▶ Poboljšati suradnju s Prekršajnim sudovima, slanje konzumenata u tretman
- ▶ Poboljšati kontrolu prodaje alkoholnih pića maloljetnicima od strane inspekcije
- ▶ Uključiti vođitelja Hitne medicine u rad Povjerenstva
- ▶ Uvesti testiranja na droge pri sistematskim pregledima učenika